

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 25.9.2013
COM(2013) 656 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

mahdollisista tekstiilituotteiden uusista merkintävaatimuksista ja tekstiilituotteiden sisältämiä allergisoivia aineita koskevasta tutkimuksesta

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

mahdollisista tekstiilituotteiden uusista merkintävaatimuksista ja tekstiilituotteiden sisältämiä allergisoivia aineita koskevasta tutkimuksesta

1. JOHDANTO

Tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavista tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteista ja merkinnöistä 27 päivänä syyskuuta 2011 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1007/2011¹, jäljempänä ”tekstiiliasetus” tai ”asetus”, on ainoa tekstiilituotteisiin sovellettava alakohtainen EU-säädös². Siinä vahvistetaan tekstiilituotteiden selosteita ja merkintöjä koskevat edellytykset ja säännöt sekä tekstiilikuitujen nimityksiä koskevat säännöt. Sitä sovelletaan kaikkiin tuotteisiin, joissa on ainakin 80 painoprosenttia tekstiilikuituja. Ne voivat olla jalostamattomia, osittain tai täysin jalostettuja, osittain tai kokonaan viimeistelyä, puolivalmiita tai valmiiksi ommeltuja.

Tekstiiliasetuksen 24 artiklassa säädetään, että Euroopan komissio antaa viimeistään 30. syyskuuta 2013 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen sekä tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksia ”unionissa mahdollisesti käyttöön otettavista uusista merkintävaatimuksista, jotta kuluttajat saavat oikeaa, relevanttia, helppotajuista ja vertailukelpoista tietoa tekstiilituotteiden ominaisuuksista”. Tarkastelun kohteina olivat mm. alkuperämerkintäjärjestelmä, yhdenmukainen hoitomerkitäjärjestelmä, unionin laajuinen yhdenmukainen kokomerkitäjärjestelmä, allergisoivien aineiden ilmoittaminen, sähköinen merkintäjärjestelmä ja muut uudet teknologiat sekä tekstiilikuitujen tunnistamisessa käytettävät kielestä riippumattomat symbolit ja koodit. Koska tekstiiliasetuksen 12 artiklassa säädetään vaatimuksesta merkitä muuta kuin tekstiiliä olevia eläinperäisiä osia sisältävät tekstiilituotteet, myös nahkatuotteiden mahdollisia selosteita ja merkintöjä tarkasteltiin. Lisäksi komission oli asetuksen 25 artiklan nojalla tehtävä tutkimus siitä, onko allergisten reaktioiden ja tekstiilituotteissa käytettävien kemiallisten aineiden tai seosten välillä syy-yhteys, ja annettava tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksia.

Tämä kertomus on laadittu Euroopan komission puolesta tehtyjen tutkimusten tulosten perusteella. Tutkimuksissa analysoitiin tekstiili- ja nahkatuotteiden erilaisia merkintäjärjestelmiä sekä allergioiden ja valmiiden tekstiilituotteiden sisältämien kemiallisten aineiden välistä syy-yhteyttä. Näiden tutkimusten tuloksista on keskusteltu laajalti jäsenvaltioiden ja tuotannonalan asiantuntijoiden sekä muiden sidosryhmien kanssa erityisesti tekstiilien nimityksiä ja merkintöjä käsittelevän asiantuntijaryhmän kautta³. Tekstiilituotteiden merkintöjä koskevassa tutkimuksessa otettiin huomioon Euroopan parlamentin sisäasioiden pääosaston puolesta vuonna 2010 tehdyn tutkimuksen⁴ tulokset. Tässä kertomuksessa otetaan huomioon asiaankuuluvat eurooppalaiset ja kansainväliset vaatimukset sekä pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) huolenaiheet. Sen 2 luvussa on yleiskatsaus tekstiili- ja

¹ EUVL L 272, 18.10.2011, s. 1 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:272:0001:0064:FI:PDF>).

² Tekstiiliasetuksella kumottiin 8. toukokuuta 2012 direktiivit 73/44/ETY, 96/73/EY ja 2008/121/EY. Ennen asetuksen voimaantuloa markkinoille saatettuja direktiivin 2008/121/EY mukaisia tekstiilituotteita koskeva siirtymäkausi päättyy 9. marraskuuta 2014.

³ Tekstiilien nimityksiä ja merkintöjä käsittelevän asiantuntijaryhmän pöytäkirjat ovat saatavilla sivustolla http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/textiles/documents/index_en.htm.

⁴ Euroopan parlamentin tutkimus tekstiilituotteiden merkinnöistä on saatavilla sivustolla <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201108/20110825ATT25276/20110825ATT25276EN.pdf>.

vaatetusalaan, 3 luvussa on lyhyt katsaus mahdollisiin uusiin merkintävaatimuksiin (24 artikla) ja 4 luvussa kemiallisia aineita koskevan tutkimuksen tärkeimpiin havaintoihin (25 artikla). Sen 5 luvussa esitetään päätelmät.

2. YLEISKATSAUS TEKSTIILI- JA VAATETUSALAAAN

EU:n suunnittelupohjaiseen kuluttajatavara-alaan kuuluu monenlaisia sektoreita, kuten tekstiili- ja vaatetusala, nahka- ja jalkineala, vapaa-aika-ala (urheilu, pelit ja lelut) sekä koru- ja sisustaminen. Näillä sektoreilla toimii yli puoli miljoonaa yritystä, jotka harjoittavat aktiivista toimintaa arvoketjussa (kuten suunnittelu, tuotekehittäminen, valmistus, jakelu ja vähittäismyynti). Niiden vuotuinen liikevaihto on yhteensä noin 500 miljardia euroa. Lisäksi ne työllistävät noin viisi miljoonaa henkilöä EU:ssa.

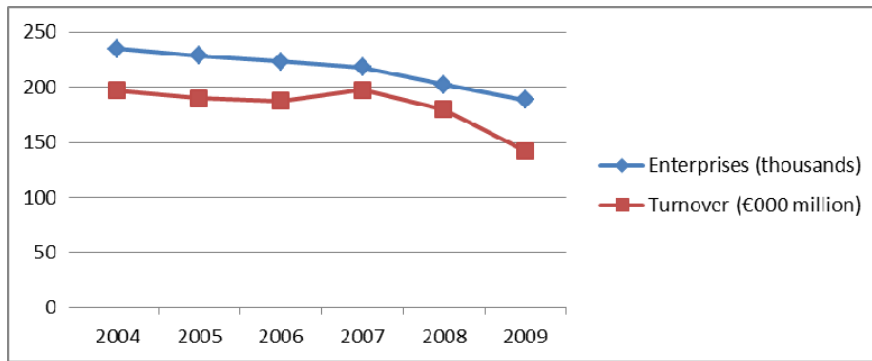
Euroopan tekstiili- ja vaatetusala on erittäin monipuolinen ala⁵, jolla arvostetaan innovointia ja luovuutta. Alalla toimii lähinnä pk-yrityksiä. Vuonna 2009 näissä yrityksissä oli keskimäärin 10 työntekijää, kun vuosikymmenen alussa vastaava luku oli 18. Vuonna 2011 alalla toimi yli 185 000 yritystä, jotka työllistivät Euroopassa 1,7 miljoonaa henkeä ja joiden yhteenlaskettu liikevaihto oli 152 miljardia euroa⁶. Kansainvälisen kilpailun tiukentuessa eurooppalaiset yritykset turvautuvat yhä useammin tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin ylläpitääkseen ja parantaakseen kestävästä kilpailukykyään. Yli 15 vuotta kestäneen radikaalin rakenneuudistuksen jälkeen suurta arvonnäköalaa tuottavien erikoistuotteiden osuus alan toiminnoista on tätä nykyä huomattava. Merkittävä panostus tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin on vahvistanut tekstiiliyritysten tietosisältöä ja kestävyttä varsinkin sellaisten tekstiiliyritysten keskuudessa, jotka kehittävät ”räätälöityjä” ratkaisuja uusille sovelluksille ja palveluille terveydenhoidon, maa- ja vesirakennuksen, autonvalmistuksen ja avaruusteollisuuden kaltaisilla vaativilla aloilla.

Viimeisten 15 vuoden aikana tekstiili- ja vaatetusalan energiatehokkuus on parantunut noin 35 prosenttia sekä tuotantoyksikköä kohden että arvonnäköalasta kannalta, mikä on selkeästi parempi kuin valmistavassa teollisuudessa keskimäärin. Alan kolme markkinasegmenttiä ovat vaatteet, sisustustekstiilit ja tekniset tekstiilit, joista jokainen tuottaa noin kolmanneksen kokonaisliikevaihdosta/-tuloista. EU:ssa teknisten tekstiilien osuus on kuitenkin kasvamassa⁷. Tämä on markkinasegmentti, jolla EU:lla on suhteellinen kilpailuetu kauppakumppaneihinsa nähden. Koko tekstiili- ja vaatetusalan osuus arvonnäköalasta on 3 prosenttia ja valmistusteollisuuden työpaikoista noin 6 prosenttia. Työvoiman tuottavuus kasvoi noin 40 prosentista 46 prosenttiin vuosina 2004–2009. Investointien taso arvonnäköalasta kohden on pysynyt vakaana 11 prosentin tienoilla tänä aikana.

⁵ Siihen sisältyy niinkin erilaisia toimintoja kuin keinokuitujen tuotanto, kehruu (joko kuitujen ensimmäisen jalostusasteen yhteydessä tai kankaiden valmistuksen yhteydessä), kudonta (usein värjäyksen ja viimeistelyn yhteydessä), neulonta ja viimeistely (kuten värjäminen, painaminen, pinnoittaminen ja laminointi).

⁶ Eurostat.

⁷ Teknisten tekstiilien alalla toimii noin 15 000 yritystä, jotka työllistävät noin 300 000 henkilöä. Tärkeimmät käyttäjämarkkinat ovat maa- ja metsätalous, vesiviljely, rakennusala, vaatteiden ja jalkineiden toimintakomponentit, geotekstiilit ja koneenrakennus, huonekalujen osat ja lattiapinnoitteet, suodatus ja teollisuudessa käytettävät tuotteet, hygienia ja lääketiede, liikennevälineet ja verhoilu, ympäristönsuojelu, pakkaukset ja varastointi, henkilöiden ja omaisuuden suojaaminen sekä urheilu ja vapaa-aika.

Kuva 1 – Yritysten lukumäärä ja liikevaihto tekstiili- ja vaatetusalalla (2004–2009)
Lähde: Eurostat.

Viisi vuotta kestäneen taantuman jälkeen tekstiili- ja vaatetusala näyttää jossakin määrin toipuneen rahoitusmarkkinoiden kuohunnasta, mutta tämä voidaan varmistaa vasta vuoden 2012 tiedoista. Tärkeimmät tekstiili- ja vaatetusalan kilpailukykyyn vaikuttavat tekijät ja kysymykset ovat samat kuin muillakin aloilla. Rahoituksen saanti on välttämätön edellytys tuotantovälineiden nykyaikaistamista sekä nykyisille ja uusille markkinoille tarkoitettujen pidemmälle suunniteltujen tuotteiden kehittämistä koskeville investoinneille. Ammattitaidon puute on toinen tekstiili- ja vaatetusalaan sekä koko valmistusteollisuuteen vaikuttava merkittävä tekijä. Teollis- ja tekijänoikeuksien ja niiden rikkomisen kaltaiset kysymykset edellyttävät tekstiili- ja vaatetusalta kohdennetumpia ja alakohtaisempia ratkaisuja. Tulevaisuutta ajatellen yritykset panostavat aktiivisesti teknisiin ja ei-teknisiin innovaatioihin, suunnittelusisällön kehittämiseen, brändin rakentamiseen ja laatutuotteiden kehittämiseen sekä keskittyvät vientiin kompensoidakseen EU:n kysynnän vähenemisen. Kilpailu kiristyy tällä alalla jatkuvasti.

3. NYKYINEN TILANNE JA MERKINTÖJEN TODENNÄKÖINEN TULEVA KEHITYS

Tässä luvussa esitetään yleiskatsaus tekstiilituotteiden merkintöjä koskeviin nykyisiin vaatimuksiin ja arviointi mahdollisten uusien vaatimusten tarpeesta sekä tekstiili- ja nahkatuotteiden selosteiden ja merkintöjen yhdenmukaisuuden tarkoituksenmukaisuudesta ja toteutettavuudesta.

Tekstiiliasetuksen mukaan EU:n markkinoilla olevissa tekstiilituotteissa on oltava merkintä tai seloste, jossa ilmoitetaan tuotteen kuitukoostumus asetuksen liitteessä I lueteltuja kuitujen nimityksiä käyttäen. Kaikkien tuotteen sisältämien kuitujen nimitykset ja painoprosenttiosuus on ilmoitettava alenevassa järjestyksessä. Kuitukoostumuksen merkintä- ja selostevaatimuksia sovelletaan myös tekstiilituotteisiin ja tekstiiliosiin, joissa on vähintään 80 painoprosenttia tekstiilikuituja. Asetuksessa ei aseteta muita vaatimuksia merkinnöille ja selosteille. Merkintä- ja selostevaatimuksia ei sovelleta muihin nahkatuotteisiin kuin jalkineisiin⁸, jotka kuuluvat jalkinedirektiivin 94/11/EY⁹ soveltamisalaan. Eräät tekstiilituoteluokat, kuten matot, muut lattianpäällysteet ja kotien koristetuotteet, kuuluvat myös rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 305/2011¹⁰ soveltamisalaan.

⁸ Tuotteet, joissa on alle 80 painoprosenttia tekstiilikuituja, eivät kuulu tekstiiliasetuksen soveltamisalaan eikä niihin sovelleta merkintä- ja selostevaatimuksia. Tämä koskee siis esim. tuotteita, joissa on 79 painoprosenttia nahkaa.

⁹ EYVL L 100, 19.4.1994, s. 37 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1994L0011:20070101:FI:PDF>)

¹⁰ EUVL L 88, 4.4.2011, s. 5 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:088:0005:0043:FI:PDF>).

Mahdollisten uusien merkintävaatimusten tarpeen arviointi perustuu komission puolesta tehtyihin tutkimuksiin. Ne tarkastetaan ja niitä täydennetään laajoissa keskusteluissa¹¹, joihin osallistuu sidosryhmiä eri aloilta. Koska merkintöjen mahdollista yhdenmukaistamista koskevat tutkimukset ovat toteutettavuustutkimuksia, joiden tarkoituksena on antaa tietoja mahdollista vaikutustenarviointia varten, niissä tarjotaan useampia vaihtoehtoja, jotka määritellään laajemmin kuin virallisessa vaikutustenarviointivaiheessa. Tällaisissa tutkimuksissa ei anneta kunnan yleiskuvaa uusien vaatimusten mahdollisista vaikutuksista eikä niiden tarjoamista hyödyistä. Kuvaavien esimerkkien avulla oli mahdollista arvioida, oliko kustannuksista ja hyödyistä tarpeen tehdä kattavampi arviointi.

Koska tekstiiliasetuksen 24 artiklassa säädetään, että mahdollisia kuluttajakeskeisiä¹² merkintävaatimuksia olisi tutkittava asiaankuuluvia sidosryhmiä kuullen, tekstiilimerkintätutkimukseen¹³ sisällytettiin kuluttajatutkimus ja sidosryhmien kanssa käytyjä haastatteluja¹⁴. Siinä arvioitiin erilaisia merkintä- ja selostevaihtoehtoja seuraavasti:

(a) Alkuperämerkintäjärjestelmä

Kuluttajat pitävät alkuperämerkintää tärkeänä. Hiljattain annetun kuluttajatuotteiden turvallisuutta koskevan komission asetusehdotuksen¹⁵ vuoksi ei tällä hetkellä ole aiheellista käydä yksityiskohtaista keskustelua alkuperämerkintäjärjestelmän lisäämisestä tekstiiliasetukseen. Kyseisen ehdotuksen mukaan komissio aikoo ottaa käyttöön eri aloja koskevan EU:n laajuisen järjestelmän, jossa otetaan huomioon alkuperämaa ja muita jäljitettävyydenkökohtia. Useat sidosryhmät, mukaan lukien tekstiilialan sidosryhmät, pitivät tällaista kehitystä myönteisenä.

(b) Hoitomerkitäjärjestelmä

Kuluttajat pitävät tekstiilien hoito-ohjeiden merkitsemistä ensisijaisen tärkeänä. Yleisesti ottaen kuluttajat tuntevat ja ymmärtävät nykyisen merkintäjärjestelmän, joka sai alkunsa yksityisellä sektorilla. Sidosryhmät omistavat tämän vapaaehtoisen ja maailmanlaajuisen vakiintuneen järjestelmän ja valvovat sitä. Se muodostaa perustan standardille EN ISO 3758:2012 (Textiles — Care Labelling Code Using Symbols) ja muille järjestelmille (esim. Yhdysvalloissa). Lainsäädännöllisestä (pakollisesta) lähestymistavasta uskotaan saatavan vain rajallinen määrä hyötyä, ja on mahdollista, että loppukuluttajille todennäköisesti siirrettävät kustannukset ovat näitä hyötyjä suuremmat. Tämä riippuu kuitenkin siitä, miten hyvin yritykset pystyvät kattamaan kustannukset. Nykyisen järjestelmän toimintaa kannattaa parantaa, jotta kuluttajia voitaisiin palvella paremmin. Tämä voi tapahtua yksityisen sektorin tapaan esim. ottamalla käyttöön uusia symboleja ja järjestelmällä tarvittaessa tiedotuskampanjoita (esim. vaatteiden peseminen alhaisessa lämpötilassa).

(c) Kokomerkitäjärjestelmä

Oikean koon määrittäminen on ensisijaisen tärkeää kuluttajille. He tuntevat nykyisin käytössä olevat erilaiset vapaaehtoiset järjestelmät ja käyttävät apunaan yritysten ja julkisten organisaatioiden tarjoamia muuntotaulukoita. Vaikeuksista huolimatta on laadittu

¹¹ Tapaamiset (alaviite 3) ja kuluttajatutkimus (alaviite 14).

¹² Asetuksen 24 artiklan 1 kohta: ”jotta kuluttajat saavat oikeaa, relevanttia, helppotajuista ja vertailukelpoista tietoa tekstiilituotteiden ominaisuuksista”.

¹³ Tekstiilimerkintätutkimus on saatavilla sivustolla http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/textiles/files/studies/study-report-labelling-textile_en.pdf.

¹⁴ Kuten tekstiilimerkintätutkimuksessa todetaan, kuluttajatutkimus tehtiin seitsemässä jäsenvaltiossa ja siihen saatiin yli 3 500 vastausta.

¹⁵ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kulutustavaroiden turvallisuudesta sekä neuvoston direktiivin 87/357/ETY ja direktiivin 2001/95/EY kumoamisesta, COM(2013) 78 final, 13.2.2013.

eurooppalaisia ja kansainvälisiä (ISO) standardeja. Esimerkkinä mainittakoon EN 13402, jossa vahvistetaan vaatteiden koon määrittämiseksi käytettävä koodausjärjestelmä. Pakollisen järjestelmän uskottaisiin synnyttävän vain vähän hyötyjä siihen verrattuna, että koko EU:ssa otettaisiin käyttöön yhdenmukainen standardeihin perustuva järjestelmä. Näin ollen olisi panostettava käynnissä olevaan standardointityön jatkamiseen ja täydentämiseen. Asiaankuuluvat sidosryhmät ja viranomaiset voisivat tarvittaessa antaa apua vaikeuksien ratkaisemisessa ja standardeihin perustuvan järjestelmän suosion lisäämisessä.

(d) Allergisoivien aineiden merkintä

Valmiiden tekstiilituotteiden sisältämät allergisoivat aineet ja niiden aiheuttamat riskit huolestuttavat monia kuluttajia. Käytössä on jo eräitä vapaaehtoisia kemialliseen sisältöön liittyviä todistus- ja merkintäjärjestelmiä, joilla pyritään antamaan kuluttajille tietoa tällaisista tuotteiden sisältämistä aineista (tai pikemminkin siitä, ettei tuotteissa ole näitä aineita). Kaikkien tekstiilituotteissa mahdollisesti olevien aineiden osalta ei kuitenkaan ole vahvistettu, miten suuri pitoisuus voi aiheuttaa allergisen reaktion aineelle altistuvien henkilöiden keskuudessa. Olisikin pyrittävä saamaan tieteellisesti päteviä epidemiologisia tietoja. Varmuutta ei myöskään ole tekstiilituotteiden ja allergioiden välisestä syy-yhteydestä, kuluttajien altistumisesta, annos-vasteen vaihteluista eri henkilöiden keskuudessa ja valmiiden tekstiilituotteiden sisältämistä kemiallisista aineista. Tällä hetkellä nämä epävarmuustekijät vaikeuttavat tarkkojen, merkittävien ja vertailukelpoisten tietojen antamista kuluttajille siitä, millaisia riskejä tekstiilituotteiden sisältävät kemialliset aineet tosiasiallisesti aiheuttavat. Tällaisten tietojen olisi oltava helposti ymmärrettäviä ja tarkoituksenmukaisia kaikille kuluttajille. Tietojen olisi myös oltava luotettavampia ja ne olisi voitava varmentaa, jotta voidaan osoittaa vaatimusten täyttyminen, tehdä markkinavalvontatarkastukset ja toteuttaa täytäntöönpanotoimenpiteet. Voimassa oleva alakohtainen lainsäädäntö, erityisesti kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH) annettu asetus (EY) N:o 1907/2006¹⁶ ja aineiden ja seosten luokituksesta, merkinnöistä ja pakkaamisesta annettu asetus (EY) N:o 1272/2008¹⁷ ja muu lainsäädäntö (esim. kosmeettiset aineet, biosidit, torjunta-aineet) voisi olla ratkaisu tekstiilituotteiden sisältämien tiettyjen aineiden aiheuttamien riskien torjumiseksi.

(e) Sähköinen merkintä ja muut teknologiat, kielestä riippumattomat symbolit ja koodit (kuitujen yksilöimiseksi)

Tätä nykyä on kaupallisesti saatavilla useita uusia ja innovatiivisia teknologioita ja tiedonjakeluvälineitä, kuten kaksiulotteiset koodit ja RFID (radiotaajuustunnistus). Niitä käytetään myös elintarvike- ja tekstiilituotteissa. Suurten vähittäismyyntiyritysten kokemukset niiden käytöstä varastojen ja tilausten hallinnassa sekä asiakashallinnassa ovat tuottaneet mielenkiintoisia tuloksia. Ratkaisujen olisi kuitenkin oltava kustannustehokkaampia ja edullisempia ennen kuin niitä voidaan käyttää yleisesti pk-yrityksissä. Kuluttajien odotetaan saavan lainsäädännöllisestä (pakollisesta) lähestymistavasta vain vähän hyötyjä, ja joka tapauksessa kustannukset ovat edelleen liian korkeat. Yksittäisten yritysten olisi voitava valita monen erilaisen kilpailevan järjestelmän välillä.

(f) Muunlaiset merkinnät ja nahkan aitousmerkinnät

Komissio analysoi myös muunlaisia merkintöjä, joita ei nimenomaisesti mainittu asetuksen 24 artiklassa. Analyysi koski erityisesti luomu-, ympäristö-, sosiaali-, syttyvyys- ja aitousmerkintöjä. Näytti siltä, että kuluttajat olivat tietoisia eri voimassa olevista standardeista

¹⁶ EUVL L 396, 30.12.2006, s. 1 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:396:0001:0849:FI:PDF>).

¹⁷ EUVL L 353, 31.12.2008, s. 1 (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:353:0001:1355:fi:PDF>).

sekä kansainvälisistä ja EU:n järjestelmistä, kuten luomumerkinnästä (yksityinen järjestelmä), ympäristömerkinnästä (EU:n ympäristömerkki, pohjoismainen Joutsenmerkki, Blue Angel jne.) ja sosiaalimerkinnästä (ISO 26000 -standardi). Ympäristömerkin saaminen edellytyksenä on useissa tapauksissa jo nyt sellaisten tuotteen sisältämien vaarallisten aineiden rajoittaminen, jotka voivat olla ympäristölle haitallisia ja jotka voivat aiheuttaa allergisia reaktioita. Tämän vuoksi kuluttajien keskuudessa ei ollut suurta kiinnostusta ottaa EU:ssa käyttöön tällaista merkintäjärjestelmää. Toisaalta kuluttajien ja valmistajien keskuudessa tehty nahan merkintöjä koskevasta tutkimuksesta¹⁸ kävi ilmi, että nahan aitousmerkintöjä pidetään hyödyllisinä. Tämän vuoksi komissio käynnisti hiljattain vaikutustenarviointiprosessin eri toimintavaihtoehtojen kustannusten ja hyötyjen arvioimiseksi perinpohjaisesti. Yksi vaihtoehdoista on nahan aitousmerkintöjä koskevan lainsäädännön antaminen. Kyseisen vaikutustenarvioinnin perusteella komissio päättää, onko syytä toteuttaa toimia EU:n tasolla.

4. ALLERGISOIVIA AINEITA KOSKEVA TUTKIMUS

Komissiolle annettiin tekstiiliasetuksen 25 artiklassa valtuudet tehdä tutkimus sen arvioimiseksi, onko allergioiden ja tekstiilituotteissa käytettyjen kemiallisten aineiden tai seosten välillä syy-yhteys, ja esittää tämän tutkimuksen¹⁹ perusteella lainsäädäntöehdotuksia tarvittaessa nykyisen lainsäädännön yhteydessä. Mainitun artiklan mukaisesti tutkimuksessa otettiin huomioon jäsenvaltioissa tehdyt tutkimukset. Siinä keskityttiin valmiiden tekstiilituotteiden sisältämiin kemiallisiin aineisiin eikä tekstiilikuitujen tai kankaiden sisältämiin kemiallisiin aineisiin. Työterveysnäkökohdat ja kemikaaleja koskeva riskinarviointi eivät kuuluneet tähän tutkimukseen. Tässä luvussa tarkastellaan tutkimuksen tulosten perusteella mahdollisia vaihtoehtoja tekstiilituotannossa käytettäviä allergisoivia aineita koskevien ongelmien ratkaisemiseksi.

Suurinta osaa tekstiilituotteista voidaan pitää turvallisina²⁰, vaikka herkistyneet henkilöt voivatkin saada allergisia reaktioita tekstiilikuiduista (joko itse villasta tai tietyistä tekstiilituotteiden valmistuksessa käytetyistä kemiallisista aineista/seoksista). Tekstiilituotteiden ilmoitetaan aiheuttavan noin 1–2 prosenttia kaikista kosketusallergioista²¹. Tekstiilituotteet sijoittuvat tässä luettelossa neljännelle sijalle kosmeettisten aineiden²², metallitarvikkeiden ja lääkkeiden jälkeen. Noin 2/3 tekstiileihin liittyvistä allergioista johtuu dispersioväreistä, joista jotkut voivat aiheuttaa allergista kosketushottumaa herkistyneissä henkilöissä. Nykyisen tieteellisen tietämyksen mukaan eräät tekstiilien viimeistelyssä käytettävät hartsit voivat vapauttaa aineita, jotka aiheuttavat allergista kosketushottumaa herkistyneissä henkilöissä. Monet tekstiilien lisäaineet ja apuaineet ovat harvinaisia herkistäviä aineita, kun taas reaktioväreillä ei ole herkistymistä aiheuttavia ominaisuuksia. Tiedetyt aineet luokitellaan niiden luontaisten ominaisuuksien perusteella ihoa herkistäviksi aineiksi tai ihoa ärsyttäviksi aineiksi, joita on voinut jäädä valmiiseen tekstiilituotteeseen.

¹⁸ Nahan aitousmerkintöjä koskeva tutkimus on saatavilla sivustolla http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/leather/files/study-report-labelling-leather_en.pdf.

¹⁹ Allergisten reaktioiden ja tekstiilituotteissa käytettyjen kemiallisten aineiden tai sekoitusten välistä syy-yhteyttä koskeva tutkimus on saatavilla sivustolla http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/textiles/files/studies/study-allergic-reactions-textile_en.pdf.

²⁰ Vuonna 2012 valtaosa tekstiili- ja vaatetustuotteita koskevista RAPEX-ilmoituksista koski nauhojen käytön aiheuttamia riskejä eikä kemiallisia aineita.

²¹ BfR Information No. 018/2007 (http://www.bfr.bund.de/cm/349/introduction_to_the_problems_surrounding_garment_textiles.pdf).

²² Voidaan arvioida, että hajusteiden sisältämät ainekset aiheuttavat allergisia reaktioita 1–3 prosentille Euroopan väestöstä. Kuluttajien turvallisuutta käsittelevän tiedekomitean lausunto SCCS/1459/11 kosmeettisten tuotteiden sisältämistä allergisoivista aineista, s. 7. Lausunto on saatavilla sivustolla http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/docs/sccs_o_102.pdf

Toistaiseksi ei ole mahdollista tehdä yleistä päätelmää siitä, onko allergisten reaktioiden ja valmiissa tekstiilituotteissa käytettyjen ja niihin jääneiden kemiallisten aineiden välillä syy-yhteyttä. Varmaa tietoa ei vielä ole valmiista tekstiilituotteista vapautuvien herkistävien ja ärsyttävien aineiden määristä eikä niiden turvallisista enimmäispitoisuuksista, minkä vuoksi kuluttajille on vaikea antaa tarkkoja ja merkittäviä tietoja riskeistä. On syytä tehdä riskinarviointi, jotta voidaan vahvistaa, aiheuttavatko nämä aineet riskin, jota ei voida hyväksyä, ja onko näin ollen aiheutta toteuttaa toimia REACH-asetuksen rajoitusmenettelyä noudattaen. Vertaisarvioituja epidemiologisia tietoja on vain vähän²³, ja sekin vähä on vanhentunutta.

Valtaosa tekstiilien valmistuksessa käytetyistä ja valmiiden tekstiilituotteiden sisältämistä aineista eivät ole herkistäviä eivätkä ärsyttäviä aineita²⁴. Huolta aiheuttavien aineiden²⁵ käyttö on voimassa olevan EU-lainsäädännön (esim. REACH-asetus, kosmeettisia valmisteita koskeva asetus, pesuaineasetus ja EU:n ympäristömerkkiasetus) rajoitettua tai kiellettyä. Komissio laati vuoden 2012 lopussa yhteistyössä Euroopan kemikaaliviraston ja jäsenvaltioiden kanssa erityistä huolta aiheuttavia aineita (SVHC) koskevan etenemissuunnitelman²⁶, jotta kaikki EU:n kannalta merkittävät SVHC:t voitaisiin yksilöidä ja lisätä ne REACH-asetuksen mukaiseen mahdollisesti sisällytettävien aineiden luetteloon vuoteen 2020 mennessä. Etenemissuunnitelmaan kuuluu alustava seulonta, jossa jätetään vähemmälle huomiolle mm. aineet, joita ei valmisteta ja/tai käytetä EU:ssa, ja tämän jälkeen tehdään riskinhallintavaihtoehtoa koskeva analyysi sellaisen toimintatavan määrittämiseksi, joka soveltuu parhaiten EU:ssa valmistettavien ja/tai käytettävien aineiden mahdollisten riskien torjumiseen. Tarvittaessa tässä analyysissä ehdotetaan joko REACH-asetuksen mukaisia lisätoimia tai muita lisätoimia. Mahdollisen sääntelyyn perustuvan lähestymistavan on pohjaututtava luotettaviin, varmennettavissa oleviin ja helposti ymmärrettäviin tietoihin, sillä ilman niitä se ei tuottaisi toivottua hyötyä kuluttajille ja yrityksille eikä helpottaisi vaatimusten noudattamista, täytäntöönpanoa ja markkinavalvontaa.

Tulevaisuudessa keskitytään todennäköisesti vaihtoehtoisia allergisoimattomia aineita koskevan tutkimuksen sekä altistumisen ja riskien arvioinnin edistämiseen, valmiista tekstiilituotteista mahdollisesti vapautuvia aineita koskevien epävarmuustekijöiden ratkaisemiseen ja allergioilta suojautumisen varmistamiseksi tarvittaviin pitoisuuksiin/raja-arvoihin. Myös SVHC-etenemissuunnitelman toteuttamiseksi tehtävä työ voisi olla osa allergisten reaktioiden ja tekstiilituotteiden sisältämien kemikaalien syy-yhteyttä koskevan tutkimuksen jatkotoimia. SVHC-etenemissuunnitelmaa koskevaan työhön kuuluu tilapäisen koordinoitiryhmän perustaminen. Kyseisen ryhmän on määrä tarkastella herkistäviä aineita ja määrittää, mitä niistä voidaan pitää SVHC:nä. Se voi tarkastella aineita, joita 25 artiklan mukaista tutkimusta tehtäessä havaittiin esiintyvän tekstiilituotteissa, ja tarvittaessa ehdottaa niiden priorisointia ja riskinhallintavaihtoehtoa koskevan analyysin tekemistä.

²³ Ihmisille tehdyistä haastevaihetta koskevista kokeista saadut tiedot ovat monelta kannalta katsottuna erittäin vähäiset. Kuluttajien turvallisuutta käsittelevän tiedekomitean lausunto SCCS/1459/11 kosmeettisten tuotteiden sisältämistä allergisoivista aineista, s. 8.

²⁴ Ruotsin kemikaaliviraston (KEMI) raportissa nro 3/13 (<http://www.kemi.se/Documents/Publikationer/Trycksaker/Rapporter/Rapport-3-13-textiles.pdf>) yksilöitiin noin 70 allergisoivaa ainetta.

²⁵ Huolta aiheuttavia aineita ovat mm. syöpää aiheuttavat, perimää vaurioittavat tai lisääntymiselle vaaralliset aineet (CMR-aineet), hitaasti hajoavat, biokertyvät ja myrkylliset aineet (PBT-aineet) ja hormonaaliset haitta-aineet.

²⁶ Erityistä huolta aiheuttavia aineita (SVHC) koskevassa etenemissuunnitelmassa määritellään prosessi, jossa useat mahdolliset SVHC-luokat, mukaan lukien herkisteet, voidaan yksilöidä ja arvioida (<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/13/st05/st05867.en13.pdf>).

5. PÄÄTELMÄT

Komission puolesta tehdyt tutkimukset ja sidosryhmien kanssa käydyt konsultaatiot ovat osoittaneet, että kuluttajat puoltavat uusien tekstiilituotteiden merkintävaatimusten käyttöönottoa.

Arviointien perusteella komissio toteaa kuitenkin, ettei merkintävaatimuksia tarvitse välttämättä lisätä tekstiiliasetukseen, koska niitä on jo vahvistettu tai ollaan parhaillaan kehittämässä lainsäädännöllisin tai ei-lainsäädännöllisin keinoin: i) hoito- ja kokomerkitöjä säännellään joko vapaaehtoisin järjestelmin tai standardein; ii) erityisesti standardointityön ansiosta EU:n tasolla ja kansainvälisellä tasolla ollaan siirtymässä kohti yhdenmukaista koko- ja koodijärjestelmää; ja iii) alkuperämaamerkitöjä käsitellään kulutustavaroiden turvallisuudesta annetussa komission asetusehdotuksessa, jonka 7 artiklassa ehdotetaan useita aloja koskevaa ratkaisua alkuperämaahan ja jäljitettävyyteen liittyville näkökohdille.

Erityisesti tekstiilien valmistuksessa käytettävien allergisoivien aineiden merkintävaatimuksiin liittyen komissio katsoo, että on tärkeää tehdä lisätutkimuksia ja ottaa käyttöön vaihtoehtoisia ja allergisoimattomia aineita. Vaikka on jo olemassa eräitä vapaaehtoisia merkintäjärjestelmiä, joissa kuluttajille annetaan tietoja tekstiilituotteiden sisältämistä vaarallisista aineista (kuten allergisoivista aineista), olisi allergisoivista aineista tietoja antavia merkintäjärjestelmiä ja muita välineitä tutkittava tarkemmin. Lisäksi olisi arvioitava, onko tarpeen toteuttaa lisätoimenpiteitä sellaisten aineiden (erityisesti herkistävien aineiden) kontrolloimiseksi, joita on havaittu valmiissa tekstiilituotteissa ja joita voi vapautua tekstiilituotteista, ja tarvittaessa ratkaista ongelma EU:n kemian alan lainsäädännössä käytettävissä olevien asiaankuuluvien välineiden ja erityisesti REACH-asetuksen mukaisesti. Samanaikaisesti käynnissä olevien prosessien, kuten tekstiilituotteiden EU:n ympäristömerkkiä koskevien arviointiperusteiden tarkistuksen, tulokset otetaan huomioon.